

EDUCATION SCIENCES

Received: June 2010

Accepted: September 2010

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Canan Aslan

Ankara University

cananmetinaslan@hotmail.com

Ankara-Turkey

**TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİ VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ SORUNLARI ÜZERİNE
ÇEVİRİMİÇİ PAYLAŞIM ALANLARINDAKİ (FORUM) İLETİLERE DAYALI BİR
ÇÖZÜMLEME**

ÖZET

Bu araştırmanın genel amacı, çevrimiçi paylaşım alanlarına gönderdikleri iletilerden hareketle Türkçe öğretmenleri ve öğretmen adaylarının yaşadıkları sorunları saptamaktır. Türkçe öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının bu iki paylaşım alanındaki 51 ayrı konu başlığına gönderdikleri toplam 603 ileti "içerik çözümlemesi" tekniği ile incelenmiştir. İncelenen 603 iletinin 508'inde (%84.2) çeşitli sorunlar yer alırken, 95'inde (%15.7) herhangi bir sorun tümcesine rastlanmamıştır. Kimi Türkçe öğretmenleri ile aday öğretmenler, iletilerinde birden fazla soruna değindiklerinden belirlenen sorun sayısı (815), sorunların belirtildiği ileti sayısından (508) fazladır. Belirlenen bu 815 sorun, 12 farklı ad altında sınıflandırılmıştır. Buna göre "Atanamama" (%40.2), "Atanabilmek için KPSS'den Yüksek Puan Alma Zorunluluğu" (%17.1), "Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinden Mezun Olanların Türkçe Öğretmeni Olarak Atanmaları" (%16.3) ve "Uzmanlık Alanlarına İlişkin Kimi Konuların Belirsizliği" (%8.5) Türkçe öğretmen adayları ile öğretmenlerinin en çok yakındıkları sorunlar arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretmenleri, Türkçe Öğretmen Adayları, Öğretmen Sorunları, Çevrimiçi Paylaşım Alanı (Forum), İçerik Çözümlemesi

**AN ANALYSIS OF THE PROBLEMS OF TURKISH TEACHERS AND PROSPECTIVE
TURKISH TEACHERS BASED ON FORUM MESSAGES**

ABSTRACT

The main aim of this research is to determine the problems of the Turkish-Language teachers and prospective Turkish-Language teachers based on the messages they wrote to forums. The 603 messages Turkish-Language teachers and prospective Turkish-Language teachers sent to these two forums under 51 different topics are examined by "content analysis" method. In 508 of 603 messages analyzed (84.2%) there are various problems, whereas in 95 of them (15.7%) there is not any sentence of problem detected. As a number of Turkish teachers and prospective Turkish teachers touched upon various problems in only one message, the number of problems detected (815) is exceeding the number of messages (508) in which these problems are mentioned. The 815 problems are classified under 12 different names. Accordingly, "not being appointed" (40.2%), "the obligation of getting higher scores in KPSS in order to be appointed" (17.1%), "appointing the ones graduated from Turkish Literature Departments as Turkish teachers" (16.3%) and "the dubiousness of some topics in relation to specialties" (8.5%) are among the problems Turkish teachers and prospective Turkish teachers complain about most.

Keywords: Turkish Teachers, Prospective Turkish Teachers, Teacher Problems, Forums, Content Analysis

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Öğretmen, öğrenme-öğretme ortamının en önemli değişkenlerinden biridir; eğitim sisteminin en önemli ögesidir (Kavcar, 1986; Sönmez, 2001). Öğretmenin kişisel özellikleri, öğrenme etkinliklerinin yöneticisi olarak yeterliği, öğrenme sürecini izleme ve ders vermedeki becerisi, özgeçmişi, öğrenci ve diğer bireylerle ilişkileri sınıftaki çalışmasını ve başarısını etkiler (Aydın, 1993: 39-40). Toplumun eğitim gereksiniminin karşılandığı kalabalık okul ortamlarında farklı yapıda birçok öğrencinin olması nedeniyle, öğretmenin sorunlarla karşılaşması olağan bir durumdur (Larabee'den akt.: Bates, 2005). Bu sorunların varlığı öğretmeni doğal olarak strese sokmakta ve onun mesleki başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.

Türkiye'de öğretmenler; ekonomik sıkıntılar (konut edinme, aylık gelir vb.), sağlık sorunları, okul yönetiminden kaynaklı sorunlar, ulaşım, güvenlik ve terör sorunu, mesleki ve kültürel etkinliklerin yeterince düzenlenmemesi, özellikle kırsal kesimde çalışan öğretmenlerin bu tür etkinliklerden uzak kalması, atama ve görevlendirmelerde yanlış ve tutarsız politikaların izlenmesi, rol çatışması, okullardaki teknolojik altyapının ve teknik desteğin yetersizliği, sık sık değişen eğitim politikaları gibi birçok sorunla karşı karşıyadır (XI. Milli Eğitim Şurası, 1982; Kavcar, 1986; Duman, 2005; Deryakulu, 2006). Eğitimin her yönüyle amacına ulaşabilmesi için eğitimdeki en önemli değişken olan öğretmenlerin sorunlarının çözülmesi gerekmektedir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Anadili (Türkçe) öğretmenleri, anadili öğretimi sürecinin en önemli öğeleridir. Öğrencilere bilişsel, duyuşsal ve devinişsel içerikli dilsel beceriler bu alandaki öğretmenlerce kazandırılır. Anadili öğretmenleri, öğretim etkinliklerinde yaratıcılığı geliştirici olanaklar sunarak öğrencilerin düşünün ve üreten bireyler olarak yetişmelerinde önemli rol oynayabilirler (Leach, 2000; Sever, 2002). Türkçe öğretmen adayları ile öğretmenlerinin her şeyden önce genel kültür, özel alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi bakımından çok iyi yetişmiş olması gerekmektedir. Bunun yanı sıra mesleğe uygun kişilik özellikleri, meslek sevgisi, öğrenci sevgisi, mesleğe karşı ilgi ve yetenekler, meslekî yeterlikler, düzgün konuşma, Türkçeyi doğru ve düzgün kullanma gibi temel ölçütler de gereklidir. Türkçe öğretmenlerinin hem kendilerini çok iyi yetiştirip eksik yanlarını gidermeleri; başka bir deyişle, geniş bir kültüre sahip olmaları hem de öğrencileri iyi eğitmek için çok fazla çaba göstermeleri gerekmektedir (Oğuzkan, 1993; Kavcar, 2002).

Günümüzde Türkçe öğretimi istenen düzeyde değildir ve çocuklarda dil sevgisi, dil bilinci ve duyarlılığının oluşmasına hizmet edecek yazınsal nitelikli metinlere anadili kitaplarında yeterince yer verilmeyişi, Türkçe öğretiminde kullanılan araç-gereç, yöntem ve yaklaşımların çağdaş dil öğretimi anlayışına uygun olmayışı, Türkçe / Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarının dilsel bakımdan özensiz hazırlanışı bu sorunun en önemli nedenleri arasında sayılmaktadır (Tekin, 1980; Özdemir, 1983; Binyazar, 1983; Adalı, 1983, 1991; Göktürk, 1989; Özdemir, 1990; Kocaman, 1990; Göğüş, 1998; İpşiroğlu, 1991; Ozil, 1991; Çotuksöken, 1992, 2002; Firengiz, 1993; Ünalın, 2001; Kavcar, 2005; Dilidüzgün, 2003; Sever, 2002, 2003, 2004, 2006; Aslan, 2006a; 2006b ve 2007b). Türkçe öğretiminin en önemli sorunlarından biri "öğretmen etkeni" (Kavcar, 2002); öncelikli sorumluluğu ise, "öğrencilerin dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini bilimsel bir anlayışla, planlı bir biçimde geliştirmek, onlara Türk dilini doğru, bilinçli kullanma duyarlılığı ve alışkanlığı

kazandırmaktır. Bu sorumluluğun yerine getirilmesi, ilköğretim birinci sınıftan başlayıp sekizinci sınıfın sonuna kadar süren Türkçe öğretiminin etkili ve verimli kılınmasıyla olanaklıdır (Sever, 2003). Bu öğretimin etkili / verimli kılınması, Türkçe öğretmenin derse ilgisi ve yaklaşımıyla yakından ilgilidir; ancak, böylesine önemli bir sorumluluğu yerine getirebilmeleri, kendilerini öğretme etkinliklerine verebilmeleri; dolayısıyla anadili öğretiminin daha verimli olması için bu alandaki öğretmenlerin özellikle mesleğe ilişkin sorunlarının belirlenip çözülmesi gerekmektedir. Farklı mesleki grupların, elektronik ortamda, gündeme uygun olarak meslekleriyle ilgili kimi konu başlıkları altında bilgi ve düşünce alış-verişinde / paylaşımda bulunduğu, çeşitli durumları tartıştığı / yorumladığı dizgeler olan forumlarda Türkçe öğretmenleri ile Türkçe öğretmen adayları da iletişim içinde bulunmaktadır. Anılan öğretmenler, bu alanlarda takma ad ile yazıştıklarından meslekleriyle ilgili sorunlarını daha rahat dile getirmektedirler.

Bu çalışma, çevrimiçi paylaşım alanlarına gönderdikleri iletilerden hareketle, Türkçe öğretmenleri ile Türkçe öğretmen adaylarının sorunlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

3. YÖNTEM (METHOD)

Tarama modeline dayalı bu çalışmanın veri kaynağını, Türkçe öğretmenleri ile öğretmen adaylarının 2006 - 2008 yılları arasında iki farklı çevrimiçi paylaşım alanına gönderdiği iletiler oluşturmaktadır. Ek 1'de araştırma kapsamında incelenen çevrimiçi paylaşım alanlarının adları, adresleri, konu başlıkları ile içerdikleri ileti sayıları verilmiştir. Çalışmada, iki ayrı çevrimiçi paylaşım alanındaki 51 farklı tartışma konusu altında (41'i "memurlar.net"; 10'u ise "Öğretmenler Forumu" adreslerinden olmak üzere) toplam 603 ileti (492'si "memurlar.net"; 111'i "Öğretmenler Forumu" adresinden) içerik çözümlemesi tekniğiyle incelenmiştir. Bu teknik, yazılı ve sözlü araçların dizgesel bir çözümlemesidir. Yazılanın ve söylenenin ne sıklıkla yinelenildiğini bulmayı amaçlar. Açık ve gizli içeriğe ilişkin çıkarımlar yaparak toplumsal gerçeği araştırır (Tavşancıl ve Aslan, 2001; Neuendorf, 2002; Krippendorff, 2004; Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Sınıflandırmalar (kategoriler), "tümevarım" yöntemiyle; başka bir deyişle, iletilerde söz edilen sorunlardan yola çıkılarak belirlenmiştir (Gökçe, 2006). Çözümleme birimi olarak "ileti" seçilmiştir. Kimi forum başlıkları altında birden fazla sayfa bulunmaktadır. Bu çalışmada, her forum başlığı altında bulunan yalnızca ilk sayfadaki iletilerin içeriği çözümlenmiştir. Her iki paylaşım alanında da başta Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği ve Çağdaş Türk Lehçeleri bölümlerinden olmak üzere okulöncesi, sınıf, İngilizce, resim ve fen bilgisi öğretmenliği gibi bölümlerden mezun olan kişilerin iletileri de yer almaktadır; ancak, bu çalışmada yalnızca Türkçe öğretmenleri ile Türkçe öğretmen adaylarının iletileri çözümlenmiştir. Başka bir deyişle çalışma, anılan bu öğretmenlerin iletilerinin çözümlenmesiyle sınırlı tutulmuştur.

İletilerin içeriğine bakıldığında yazışanların büyük çoğunluğunun çalışmayan ve atanmayı bekleyen adaylarla sözleşmeli çalışan; ama kadrolu atanmayı isteyen adaylardan oluştuğu anlaşılmaktadır. Ancak kimi iletilerde yazışanın çalışıp çalışmadığı ya da hangi konuyla (statüyle) çalıştığı belirgin olmadığından bu çalışma kapsamında iletileri çözümlenen öğretmen ya da öğretmen adaylarının kesin bir sayısı verilememiştir.

İçerik çözümlemesinin güvenilirliği özellikle veri işleme sistemine bağlıdır. Sorunların iletilerde ne sıklıkta geçtiği

işaretlenmiş; buna göre sıklık kayıtları tutulmuştur. Araştırmada kullanılan kodlamanın güvenilirliğini ortaya koymak amacıyla 603 iletiden gelişigüzel seçilen 75'i, alan uzmanı başka bir araştırmacı tarafından da değerlendirilmiş; bu veri işleyici (kodlayıcı) ile araştırmacının değerlendirmesi arasındaki tutarlılığa bakılmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda kodlayıcılar arasındaki tutarlılık %97 bulunmuştur. Araştırmanın güvenilirliği için kodlayanlar arasında en az %70'lik bir görüş birliği gereklidir (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Çalışmada, bu değerlerin üstüne çıkıldığı için iletilerin belirlenen kategoriler bakımından güvenilir bir biçimde ölçüldüğü sonucuna varılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde sıklık ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır.

4. BULGULAR (FINDING)

Araştırma kapsamında incelenen 603 iletinin 508'inde (%84.2) Türkçe öğretmenleri ile öğretmen adaylarının çeşitli sorunları yer alırken, 95'inde (%15.7) herhangi bir sorun tümcesine rastlanmamıştır. Kimi Türkçe öğretmenleri ile aday öğretmenler, iletilerinde birden fazla soruna değindiklerinden belirlenen sorun sayısı (815), sorunların belirtildiği ileti sayısından (508) fazladır. Bu 815 sorun 12 farklı ad altında sınıflandırılmış; bunlar, Çizelge 1'de sunulmuştur.

Çizelge 1. Türkçe öğretmenleri ile öğretmen adaylarının karşı karşıya bulunduğu sorunlar

(Table 1. The problems of Turkish teachers and prospective Turkish teachers face)

Sorun Türü	f	%
01-Atanamama Sorunu	328	40.2
02- KPSS'den Yüksek Puan Alma Zorunluluğu	139	17.1
03- Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinden Mezun Olanların Türkçe Öğretmeni Olarak Atanmaları	133	16.3
04- Uzmanlık Alanlarına İlişkin Kimi Konuların Belirsizliği	69	8.5
05- Farklı Bölümlerden Mezun Olanların Türkçe Öğretmeni Olarak Görev Yapmaları	45	5.5
06. Açık Olan Türkçe Öğretmenliği Kadrolarının Sözleşmeli ve Ücretli Öğretmenlerle Doldurulması	28	3.4
07- Türkçe Öğretmenlerinin İş Yükünün Fazla Oluşu	22	2.7
08- Türkçe Öğretmenlerine ve Derslerine Gereken Önemin Verilmemesi	18	2.2
09- Dal (Branş) Değişikliği	15	1.8
10- Öğrencilerin Algılama Düzeylerinin İyi Olmaması	12	1.5
11- Farklı Dallardaki Öğretmenlerin Türkçe Öğretmenlerinin İşlerine Karışmaları	4	.5
12- Yabancı Dil Derslerine Türkçe Dersi Kadar Sürenin Ayrılması	2	.2
Toplam	815	100

Çizelge 1'e göre, Türkçe öğretmenleri ile öğretmen adayları sırasıyla en çok (1) "Atanamama" (%40.2), (2) "KPSS" (Kamu Personeli Seçme Sınavı)den Yüksek Puan Alma Zorunluluğu" (%17.1) ve (3) "Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinden Mezun Olanların Türkçe Öğretmeni Olarak Atanmaları" (%16.3) sorunuyla karşı karşıya bulunmaktadır. Anılan öğretmenler ile adayların yaşadığı diğer sorunlarsa sırasıyla (4) "Uzmanlık Alanlarına İlişkin Kimi Konuların Belirsizliği" (% 8.5), (5) "Farklı Bölümlerden Mezun Olanların Türkçe Öğretmeni Olarak Görev Yapmaları" (%5.5), (6) Açık Olan Türkçe Öğretmenliği Kadrolarının Sözleşmeli ve Ücretli Öğretmenlerle Doldurulması" (%3.4), (7) "Türkçe Öğretmenlerinin İş Yükünün Fazla Oluşu" (%2.7), (8) "Türkçe Öğretmenlerine ve Derslerine Gereken Önemin Verilmemesi" (% 2.2), (9) "Dal Değişikliği" (%1.8), (10) "Öğrencilerin Algılama Düzeylerinin İyi Olmayışı" (%1.5), (11) "Farklı Dallardaki Öğretmenlerin Türkçe Öğretmenlerinin İşlerine Karışmaları" (%.5) ve (12) "Yabancı Dil Derslerine Türkçe Dersi Kadar Sürenin Ayrılması" (%.2)'dir.

Bu çizelge, daha özetlemeli bir yaklaşımla şu şekilde yorumlanabilir: Türkçe öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının yaklaşık % 82.5'i (f: 673) çeşitli nedenlerle atanamamaktan, %8.5'i uzmanlık alanlarına ilişkin kimi konuların belirsizliğinden, %2.7'si iş yüklerinin fazla oluşundan, %2.2'si Türkçe öğretmenlerine ve derslerine gereken önemin verilmemesinden, %1.8'i dal değişikliğinden, %1.5'i ise öğrencilerin algılama düzeylerinin iyi olmayışından yakınmaktadır.

Aşağıda, özellikle Türkçe öğretmen adaylarının "Atanamama" sorunuyla ilgili iletilerinden bazıları sunulmuştur:

"Evet, ben atanamadım, belki puanım düşük ama hangi akla hizmet sen öğretmenleri KPSS denilen saçma ötesi bir araçla seçersin. Şimdi ben 1000 sözleşmeli değil yeniden 1000 kadro istiyorum." (16. ileti)

"Doldu mu ne dolması, benim görevlendirme ile geldiğim okulda hiç Türkçe öğretmeni yok. Kaç Türkçe öğretmeni lazım okula en az iki tane. Bu bir de merkezi okuldaki durum, geneli düşünün bakalım açık var mı yok mu karar verin." (54. ileti)

"Arkadaşlar tekrar söylüyorum bizim geçen şubattan bu yana 3175 kişi atandı. Tam sayı bu. Hüseyin Çelik geçen Şubatta 7800 açık var dediyse şu anda 5 bine yakın açık kalmış. Tabii emekli olanlar ve ortaöğretime geçen edebiyat öğretmenleri dışında. Bunlar da eklenince düşünün artık ne kadar açık vardır?" (61. ileti)

"Yeni sıralama açıklanmış arkadaşlar. Ben de Türkçeciğim ve 1101. sıradayım. Ne olur bir yorum yapın. Atanır mıyız?." (212. ileti)

"Dershanede rehberlik hocası puanı yüksek olandan başlayıp batıdan doğuya doğru atarlar demişti, yani kuraya göre değil her zaman olduğu gibi puan üstünlüğüne göre atama yapıyorlar." (326. ileti)

Aşağıda, "Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinden Mezun Olanların Türkçe Öğretmeni Olarak Atanmaları" ile "Farklı Bölümlerden (Almanca, Fransızca ve Resim Öğretmenliği) Mezun Olanların Türkçe Öğretmeni Olarak Görev Yapmaları" sınıflandırmalarında yer alan iletilerden bazıları sunulmuştur:

"...Eğer ağustosta edebiyatçılar alınmasaydı şimdi 68 alan Türkçeci kardeşimiz de atanacaktı. Şimdi bu durum yüzde atanamayan arkadaşlar inşallah mahkemelerini başlatmışlardır. Mahkemeyi herkesin bildiği gibi kazanacağız. Yani 72'nin altında olup da mahkemeli olan arkadaşlar üzülmesin, onlar da atanacaklar..." (221. ileti)

"Edebiyat Bölümü'nün ya da Öğretmenliklerinin durumlarının şu an için kötü olması demek, günü kurtarmak için başka bölümlere atanma hakkını istemek anlamına gelmez değil mi? Bugünün şartlarında Türkçe Öğretmenliği'nin mezun sayısı az ve atama sayısı fazla. Bunun için de

kadrolu atanmak için istenen puantaj diğer bölümlerin bazılarında göre az gözükebilir; ancak bunun yarın da böyle olacağı anlamına gelmez... Siz Edebiyat Öğretmenliği bölümüne, Arap Dili Edebiyatı ya da Fars Dili Edebiyatı Bölümlerinin atanma olasılığına ne kadar karşı iseniz biz de bu konuya o kadar karşıyız. Saygılar..." (428. ileti)

"Almanca ve Fransızca öğretmenleri, Türkçe branşına geçebileceklermiş. MEB'in bugünkü haberi beni çıldırttı!" (226. ileti)

Aşağıda, "Açık Olan Türkçe Öğretmenliği Kadrolarının Sözleşmeli ve Ücretli Öğretmenlerle Doldurulması" sınıflandırmasıyla ilgili iletilerden bazıları yer almaktadır:

"Arkadaşlarım, bu sözleşme kaldırılmadığı sürece bizi kadrolu değil sözleşmeli alırlar ancak." (62. ileti)

"Çelik, Danıştay'a alan dışı alımlar için dava açıp kazanan Türkçe öğretmenlerinin önünü bu sefer de kadro sayısını kısıp kapattı. Ağustos atamalarında bütün branşlarda kadro sayısı sözleşmeliden fazla tutulurken Türkçe öğretmenlerine 790 kadrolu, 1600 sözleşmeli öğretmenlik hakkı tanındı." (345. ileti)

Kimi adaylar ise, sözleşmeli öğretmenlerin çalıştıkları okulları istemeleri durumunda daha düşük puan almış olsalar bile kadroya alınacak olmalarından şikâyet etmektedir:

"Eğer sözleşmeliler kendi okullarını tercih eder ve atanacağı bölümün sıralamasına girerse çalıştıkları yere atanma olasılıkları çok yüksekti. Bu nasıl adalet? 70 alan bir Türkçeci benden çok öncelikli olacak. Gel de isyan etme. Barajın neden düşmediğini şimdi anlıyorum." (380. ileti)

"Arkadaşlar, yapmayın Tanrı aşkına. 72 puan alan dururken 70 alan bir sözleşmeli kadroya alınması tamamen haksızlık değil mi?" (390. ileti)

Aşağıda, "Türkçe Öğretmenlerine ve Derslerine Gereken Önemin Verilmemesi" ve "Yabancı Dil Derslerine Türkçe Dersi Kadar Sürenin Ayrılması" sınıflandırmalarında yer alan bazı iletiler bulunmaktadır:

"Bunların Türkçeye garezini var. Yine sınıfçı alırlar merak etmeyin. Sonra da adı öğretmen ataması olur." (272. ileti)

"Bir ülkede yabancı dil eğitimi okullarda anadili eğitimi kadar verilmeye başlandıysa ve o ülkede Türkçe (anadili) öğretmenleri rağbet görmüyor, onlara ikinci sınıf insan muamelesi yapılıyorsa artık o ülkenin anadili değiştirilmeye çalışılıyor diyebiliriz." (16. ileti)

Aşağıda, Türkçe öğretmenlerinin "Dal Değişikliği" sınıflandırmasıyla ilgili iletilerinden bazıları sunulmuştur:

"Arkadaşlar, okulda alanımda ders olmadığı için norm fazlası konumundayım. Alan değişikliği ile ilgili yazıda Türkçe- TDE branşları yok. Bizleri gözden çıkarmış olabilirler mi?" (241. ileti)

"Hocam, bunun için bakanlığa telefon açtım. Talim Terbiye Kurulu kararları gereğince Türk Dili ve Edebiyatı ile Türkçe branşları arasında geçiş yokmuş. Hiç adil değil..." (242. ileti)

"Hocam, buna gerekçe olarak neyi gösterdiler, yani sebebi neymiş? Talim Terbiye Kurulu niye böyle bir karar almış? Diğer branşlara tanınan hakkı Türkçe-Edebiyat için niye tanımıyorlar? Merak ettim doğrusu." (243. ileti)

"...Benim mezuniyet branşım Türkçe Öğretmenliği.. İlk atamada bakanlık, atama alanımızı edebiyat olarak belirlemiş, bunu biz istemedik. Sözün özü ben kendi branşıma geçmek istiyorum ve bu konuda da sonuna kadar haklı olduğumu düşünüyorum." (248. ileti)

Öğretmenlerin, "Türkçe Öğretmenlerinin İş Yükünün Fazla Oluşu" ve "Farklı Dallardaki Öğretmenlerin Türkçe Öğretmenlerinin İşlerine Karışmaları" sınıflandırmalarıyla ilgili yazdığı iletilerden bazıları şöyledir:

"Sevgili Arkadaşlar, Edebiyat ve Türkçe öğretmenleri olarak üç saat fazladan ek ders istiyoruz. Çünkü okulun yükünü bizler çekmekteyiz. Tüm etkinlik ve yarışmaların içinde bizler varız. Ama bunun bizlere herhangi bir kazanımı olmamaktadır." (164. ileti)

"Benim de dördüncü yılım olacak. Okulda ne iş olsa müdürün aklına önce ben geliyorum nedense. Tamam, çalışmayı seviyorum ama... Herkes sorumluluğunu bilsin." (571. ileti)

"İşin en sinir bozucu yanı da Türkçeyle ilgili bir soru sorulduğunda herkesin sizden çok Türkçeci kesilmesi. Ben fen bilgisi, din kültürü, sosyal bilgiler öğretmenlerinin işlerine karışıyor muyum?" (11. ileti)

"Öğrencilerin Algılama Düzeylerinin İyi Olmıyışı" sınıflandırmasıyla ilgili iletilerden bazıları aşağıda sunulmuştur:

"SORU: 'Kitapsız yaşamak kör, sağır ve dilsiz yaşamaktır.' sözünü açıklayan bir kompozisyon yazınız. CEVAP: Körlere iyi davranmalıyız. Karşıdan karşıya geçerken onlara yardım etmeliyiz. Bazı kızlar gözlerini boyuyor. Allah onları yakacak." (519. ileti)

"Soru: 'Deneme yazısını diğer yazı türlerinden ayıran özellikler nelerdir?'

Cevap: 'Monteyne'dir'... Yazılış da böyle ama..." (522. ileti)

"Sınavlarda olduğu kadar derslerde de komik cevaplarla karşılaşıyorum. Mesela 'Tahtadakileri yazın.' diyorum. Biri kalkıp 'Deftere mi?' diye soruyor veya bir başkası çıkıp 'Hepsini yazacak mıyız öğretmenim?' diyebiliyor."

"Soru: 'Lisan anlamındaki dil nedir?' Cevap: 'Ağzımızın içinde bulunur. Yemek yememize yarar. Bir de küçük dil vardır, o hiçbir işe yaramaz.' " (530. ileti)

Aşağıda, Türkçe öğretmenlerinin "Uzmanlık Alanlarına İlişkin Kimi Konuların Belirsizliği" sınıflandırmasına ilişkin yazdığı iletilerden bazıları bulunmaktadır:

"...Arkadaşlar, sizin de fikrinizi alalım. Bildiğiniz gibi branşımızda bazı noktalar var ki hocadan hocaya farklılık gösteriyor... Bakalım siz ne diyeceksiniz? Mesela olumsuzluk eki -me, -ma yapım eki midir, çekim eki midir?" (582. ileti)

"Bence çekim ekidir. İşlevi sadece eylemi olumsuzlamaktır. Eylemin içeriğini değiştirmez, sadece olumsuzunu yapar." (583. ileti)

"Bu konuda ben de çok sıkıntı yaşadım. Aslında yapım eki ve liselerde böyle anlatılıyor; ama incelediğim hazırlık kitaplarında ya da test sorularında çekim eki gibi işlem görmüş." (588. ileti)

"emir cümlelerinde öznenin olması özne tanımına ters değil midir? sonuçta özne eylemi yapandır; fakat emir cümlelerinde gerçekleşen bir eylem yoktur sadece yapılması istenmiştir. (Ali ata bak.)" (80. ileti)

5. TARTIŞMA VE YORUM (DISCUSS AND COMMENT)

Gerçekleştirilen içerik çözümlemelerine göre, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (%82.5) çeşitli nedenlerle atanamamaktan yakınmaktadır. Bu adaylara göre, açık ve gereksinim olduğu halde Türkçe öğretmenliklerine yeterli kadro verilmemektedir. Verilen kadrolara atanabilmek içinse, birçok tartışmayı da beraberinde getiren ve ÖSYM tarafından Kamu Personeli Seçme Sınavı adı altında yapılan sınavdan en az baraj değeri olan 70 puan almak gerekmektedir.

Ancak zaten çok kısıtlı verilen Türkçe öğretmenliği kadrolarına, Fen - Edebiyat Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı bölümleri ile eğitim fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlikleri bölümlerinden mezun olan adaylara da başvurma hakkının verilmesi, puanları doğal olarak daha da yükseltmiş, bu durum da adayların en önemli sorunu durumuna gelmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Öğretim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar ile Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esasların düzenlendiği Talim ve Terbiye Kurulu'nun 12.7.2004 günlü 119 sayılı kararının "Atamalarda Dikkat Edilecek Hususlar" başlıklı 7.maddesinin (b) bendinde, "ilköğretim alan öğretmenliklerine yükseköğretim alan öğretmenliği programlarından mezun olanların, ilköğretim alan öğretmenlikleri programından mezun olanlarla ihtiyacın karşılanmadığı dönemlerde, alanla ilgili ortaöğretim alan öğretmenliği mezunlarının, ilgili mevzuatı uyarınca öğretmenlik için öngörülen merkezi sınavlardan aldıkları puan esas alınarak Bakanlıkça alanlara göre belirlenecek puanın üstünde puan alanlar arasında puan üstünlüğü dikkate alınarak atanacakları" hükmü yer almıştır. Buna göre, Türkçe öğretmenliği kadrolarına öncelikle Türkçe öğretmenliği bölümlerinden mezun olanlar atanabilir. Bu karar eki esasların 13. maddesinde, "Öğretmenler, atandıkları alanın 'Aylık Karşılığı Okutacağı Dersler' sütununda yer alan dersleri, öncelikle atandıkları kurumun alan ve alan seçmeli dersleri olmak üzere eğitim kurumlarının tür ve dereceleri bakımından herhangi bir ayırım yapılmaksızın okuturlar" denilmektedir. Aynı karar eki çizelge incelendiğinde; Türkçe öğretmenliğine yüksek öğretim kurumlarının Türkçe Öğretmenliği bölümlerinin kaynak gösterilmesine karşın, Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin aylık karşılığı okutacakları birçok dersin ortak olduğu ve Türk Dili Edebiyatı öğretmenlerinin Türkçe derslerini okutmak üzere ilköğretim kurumlarına atanabilecekleri belirtilmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın Türkçe dersi öğretmen gereksiniminin giderilmesi amacıyla Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği bölümü mezunları ile Türk Dili ve Edebiyatı bölümü mezunlarının Türkçe dersi öğretmenliğine atanabilmelerine olanak sağlayan 15.7.2005 günlü ve 7159 sayılı yazısına dayanarak (Çevrimiçi 1; Çevrimiçi 2) 2005-2 öğretmen atamalarında Türkçe öğretmenliği kadrolarına Türk Dili ve Edebiyatı bölümleri ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği bölümlerinden de atamalar yapmıştır (Çevrimiçi 3). 2006-1 öğretmen atamalarında Türkçe öğretmenliği kadrolarına, yine Türk Dili ve Edebiyatı ile Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümlerinden mezun olanların da başvurusu üzerine, Türkçe öğretmenliği bölümlerinden mezun olan öğretmen ve öğretmen adayları "2006/1 Öğretmen Atama Kılavuzunun 4, Başvuru 4.2. Kaynak Dışı Başvuru Bölümünde yer alan (a) bendinin iptali ve yürütmenin durdurulmasına karar verilmesi istemiyle" Danıştay'a dava açmışlar; anılan dava 26.09.2006 tarihinde bu düzenlemenin yürütülmesinin durdurulması kararıyla sonuçlanmıştır (Çevrimiçi 1; Çevrimiçi 2; Çevrimiçi 3; Çevrimiçi 6).

Türk eğitim sisteminin geçmişten bu yana en önemli çıkmazlarından biri, öğretmen atamalarında uygulanan bu tür yanlış ve tutarsız politikalar olmuştur. Bu sorunun en önemli nedenlerinden biri, Millî Eğitim Bakanlığı ile üniversiteler arasındaki eşgüdüm eksikliği nedeniyle doğru bir planlamanın yapılmayışı; başka bir deyişle, yükseköğretim kurum ve programlarının istihdam edilme durumu düşünülmezsizin, gelişigüzel açılmasıdır (Bağcı ve Şimşek, 2000). Bu plansızlık yüzünden kimi programlar gereksinim fazlası mezun verirken

kimileri de gereksinime yanıt verecek mezun yetiştirememiştir. Gereksinim duyulan alanlardaki açığı kapatmak içinse ilgisiz bölümlerden mezun olanlar ya da öğretmenlik formasyonu almamış kişiler öğretmen olarak atanmıştır. Bu da doğal olarak hem eğitimin niteliğinin düşmesine hem de atanmayı bekleyen öğretmenlerin alanlarından soğumasına yol açmıştır. Bu sorun yalnızca Türkçe öğretmenliği ile Türk Dili ve Edebiyatı bölümü mezunları arasında değil, diğer alan öğretmenliği atamalarında da yaşanmıştır. Günümüzde bu sorun çözülmüş, öğretmenler ilköğretim ve ortaöğretim öğretmeni olarak ayrılmıştır. Atamalar da bu ayrılmaya uygun biçimde yapılmaktadır. 119 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararında bazı değişiklikler olmuş, öğretmen atanabilecek bölümler değiştirilmiş, aylık karşılığı okutulacak derslerde yeni düzenlemeler yapılmıştır. Sonuçta, 12.5.2006 tarihli ve 133 sayılı TTK kararının eklendiği 119 sayılı kararın son hali ve eki cetvele göre, Türkçe öğretmenliği kadrolarına yükseköğretim kurumlarının yalnızca Türkçe Öğretmenliği bölümünden; Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği kadrolarına ise, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü ve Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümlerinden mezun olanların atanabileceği kararlaştırılmıştır (Çevrimiçi 4).

Duruma Türkçe Öğretmenliği bölümlerinden mezun olanlarla Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümlerinden mezun olanlar açısından bakıldığında her iki program da anadili öğretmeni yetiştirmekle birlikte bu iki bölümün lisanstaki ders içerikleri birbirinden farklıdır. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümlerinde Türkçe Öğretmenliği bölümlerine göre edebiyat bilgisi daha ağırlıklı verilmektedir (Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümlerinde 54 kredi; Türkçe Öğretmenliği bölümlerinde ise 19 kredi) ve doğal olarak bu bölümlerden mezun olan adayların edebiyat bilgisinin yoğun bir biçimde verildiği ortaöğretim kurumlarına atanmaları daha etkili ve verimli bir eğitim açısından ön koşuldur (Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı, 2008; Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Lisans Programı, 2008). Yine, Fen Edebiyat Fakültelerine bağlı Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinde de edebiyat bilgisinin verildiği ders ve kredi sayısı (yaklaşık 85 kredi) fazladır (Çevrimiçi 5). Üstelik lisansta öğretmenlik formasyonu da almadıkları için bu bölümden mezun olanların öğretmen olarak atanması daha da önemli bir sorundur; ancak bugün bu sorun da çözülmüştür. Bu bölümlerden mezun olanlar ortaöğretim alan öğretmenliği programlarında daha önceden bir buçuk yıl (4+1.5); 22 Mayıs 2008 tarihinden itibaren de (Yükseköğretim Genel Kurul Toplantısında görüşülen ve Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmeliği'nin 4. maddesi uyarınca) bir yıl (4+1) tezsiz yüksek lisans yaptıktan sonra yine KPSS'den en az 70 almak koşuluyla puan üstünlüğüne göre ortaöğretim kurumlarına Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak atanmaktadır (Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı, 2008).

Adaylara göre, atanamalarının önündeki engellerden bir diğeri, eğitim fakültelerinin Almanca ve Fransızca öğretmenlikleri bölümlerinden mezun olanların eğitim dizgesi içerisinde Türkçe öğretmeni olarak görevlendirilmeleridir. 1/6/2000 tarihinde yürürlüğe girmiş olan karar eki esasların 14. maddesinde, "*Dersi kaldırılan ya da istihdam alanı daralan öğretmenler, ek çizelgede aylık karşılığı okutacakları dersler bölümünde belirtilen derslerin öğretmenliğine isteklerine bakılmaksızın atanabilirler*" denilmektedir (Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslar, 2008). Buna göre, görevli oldukları okul ve kurumlarda alanlarında

norm kadro bulunmaması nedeniyle fazla konuma ayrılan öğretmenler, aylık karşılığı okutmakla yükümlü oldukları derslerin öğretmenliğine istekleri aranmaksızın atanabilecekler, dolayısıyla o dalın öğretmen norm kadrosuyla ilişkilendirilebileceklerdir. Ülke genelinde istihdam alanı daralan Almanca ve Fransızca öğretmenleri atandıkları okullarda çoğunlukla sınıf oluşturulamaması ya da sınırlı sayıda oluşturulması nedeniyle aylık karşılığında haftada okutmakla yükümlü oldukları ders saatini dolduracak düzeyde bile derse girememektedir. İlköğretim kurumlarında okutulan Türkçe, Güzel Konuşma ve Yazma dersleri bu dallarda çalışan öğretmenlerin de aylık karşılığı okutacağı dersler arasındadır (Çevrimiçi 4; Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü, B.08.0.PGM.0.23.01.03.-4/1580-56956 21/6/2000 Sayılı, "Norm Kadro Uygulaması" Konulu Genelge, 2008). Öğretmenlere ve öğretmen adaylarına göre eğitimin niteliği bu yüzden düşmektedir ve niteliğin yükseltilmesi için her dala o dalın yükseköğretim programlarından mezun olanlar atanmalıdır.

Adayların iletilerine göre, açık olan Türkçe öğretmenliği kadrolarının sözleşmeli ya da ücretli öğretmenlerle doldurulması ve bu adayların çalıştıkları okulları tercih etmeleri durumunda puanları daha düşük olsa bile Türkçe öğretmeni olarak atanmaları, kendilerinin atanmaları önündeki en büyük engellerden bir diğeridir. Bugün eğitim dizgemiz içerisinde bu ve buna benzer adlarla (vekil, ücretli vb.) alan dışı, hatta öğretmenlik eğitimi ve formasyonu almamış birçok kişi öğretmen olarak hizmet vermektedir. Bunun da en önemli nedeni yine daha önce değinilen eşgüdüm ve planlama eksikliğidir. Duman (2004)'a göre, öğretmenlik mesleğine giriş için bir yandan seçme-eleme sınavı (KPSS) yapılırken öte yandan bütünüyle öznel değerlendirme ölçütlerine göre alınmış, hiçbir güvencesi olmayan, düşük ücretlerle öğretmen çalıştırılması, yaklaşımın tutarsızlığının açık bir göstergesidir. Türkçe öğretmenleri ve adaylarına göre, Türkçe öğretmenliği kadrolarının sözleşmeli ya da ücretli öğretmenlerle doldurulması, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türkçe öğretmenlerine ve derslerine gereken önemi vermemesinden ileri gelmektedir. Onlara göre, insan yaşamında çok önemli bir yeri olan anadili eğitimine gereken özen gösterilmezken yabancı dil derslerine, özellikle İngilizceye anadilimiz olan Türkçe dersi kadar süre ayrılmaktadır.

Bazı öğretmenlerse iletilerinde uzmanlık alanlarına özgü kimi konuların belirsizliğinden söz etmektedir. Özellikle Türkçe dersinin dilbilgisi konu alanıyla ilgili (yapım ekleri, şapka ya da inceltme iminin kullanılması vb.) farklı anlayışların bulunması; öğretmenlerin, bu konuları öğrencilerine neye ve hangi anlayışa göre öğreteceklerini bilememesi Türkçe öğretmenlerinin sorun olarak gördüğü konulardan biridir (Kamadan, 1969; Dilaçar, 1971; Aydın, 1999; Saraç, 2004; Erdem, 2007). Anılan sorun, alanın da önemli bir sorundur ve bu belirsizliklerin yetkili kişi ve kurumlarca Türkçenin özellikleri göz önünde bulundurulurken bir an önce çözümlenmesi gerekmektedir.

Öğretmenlerin bir bölümü de Türkçe öğretmenlerinin iş yükünün fazla olduğundan yakınmaktadır. Buna göre, Türkçe öğretmeni olmaları nedeniyle okullarda; tören ve kutlama konuşmalarını hazırlamak / yapmak, kurullarda yazmanlık yapmak, herhangi bir metindeki noktalama ve yazım yanlışlarını düzeltmek onlar üzerinde gereksiz bir yük oluşturmaktadır. Oysa Türkçeyi iyi, doğru ve güzel kullanmak yalnızca Türkçe öğretmenlerinin görev ve sorumluluğu değildir; bütün alan öğretmenlerinin, dili doğru ve etkili kullanma sorumluluğu vardır.

Türkçe öğretmenliği bölümünden mezun olan kimi öğretmenlerse, yine yanlış ve tutarsız atamalardan kaynaklı, ortaöğretim kurumlarına Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak atanmış olmayı sorun etmektedir. Bu şekilde çalışan öğretmenler, dal değişikliği yaparak

kendi alanlarında çalışmak istemektedir. Bu sorunun da artık bir an önce çözülmesi; yalnızca öğretmen atamaları yapılırken değil, eğitim dizgesi içerisinde de farklı dallarda çalışan öğretmenlerin mezun oldukları yükseköğretim programına uygun alanlarda çalıştırılması gerekmektedir.

Türkçe öğretmenlerinin bir bölümü ise, öğrencilerinin algılama düzeylerinin zayıf oluşundan yakınmakta; bu durumu sorun olarak görmektedir. Bu durumun, eğitim dizgemizin ezbercilikten bir türlü kurtulamamasından, öğrencilerde düşünme becerilerinin oluşturulamayıpından, özellikle Türkçe derslerinin amaca uygun işlenmeyişinden (Sever, 2002; 2003; 2004 ve 2006; Özbay, 2006) kaynaklandığı söylenebilir.

İncelenen iletilerde birçok yazım ve noktalama yanlışı ile anlatım bozukluğunun olduğu görülmüş; bunlar, çalışma içerisine büyük oranda düzeltilerek konmuştur. Hem alanına bu kadar sahip çıkmak hem de yazılı anlatımda bu denli fazla dil yanlışı yapmak Türkçe öğretmenleri ile öğretmen adayları açısından önemli bir sorun ve çelişki gibi görünmektedir. Ancak, bu durum çalışmanın konusu olmadığı için üzerinde durulmamıştır.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER (CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS)

Bu çalışmada, Türkçe öğretmenleri ile öğretmen adaylarının, iki farklı paylaşım alanına gönderdiği iletilerinin içeriklerinden hareketle yaşadıkları sorunlar incelenmiş; tümevarım yöntemiyle belirlenen sorunlar, 12 ad altında sınıflandırılmıştır. Buna göre Türkçe öğretmen adayları, daha çok çeşitli nedenlerle atanamayı sorun olarak görürken; eğitim dizgesi içerisinde Türkçe öğretmeni olarak çalışan öğretmenler ise, daha çok uzmanlık alanlarına ilişkin kimi konuların belirsizliğinden; başka bir deyişle, aynı dilbilgisel konuların farklı anlayışlara göre yorumlanmasından ve iş yüklerinin fazla oluşundan yakınmaktadır. Ayrıca, incelenen 603 iletiden 508'inde; başka bir deyişle %84.2 gibi büyük bir bölümünde sorunlardan söz edilişi, bu alandaki öğretmenlerin sorunlarının bir an önce çözülmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır; çünkü öğretmenlerin hizmet öncesi ve sonrasında mesleklerinde daha başarılı olmaları; başka bir deyişle, Türkçe öğretiminin daha verimli olması, anadilinin birey ve toplum açısından ne denli önemli olduğu düşünüldüğünde (Aksan, 1990; Marshall, 1994; Özdemir, 1998; Leach, 2000; Öz, 2001; Ergenç, 2001 ve 2002; Demirel, 2002; Sever, 2002, 2003, 2004; Çotuksöken, 2002; Yıldız, 2003; Özbay, 2000, 2006) bunu zorunlu kılmaktadır.

Bu çalışma kapsamında incelenen iletilerde, 2004-2005 Eğitim-Öğretim yılında pilot uygulaması yapılan, 2005-2006 Eğitim-Öğretim yılında Türkiye'deki tüm ilköğretim okullarının birinci evresinde uygulamaya konulan yeni ilköğretim Türkçe programına ilişkin bir tek tümceye bile rastlanmamıştır. Oysa, programın değişmesi ve yeni bir programın uygulamaya konulması, eğitim öğretim adına büyük bir değişikliktir ve bu tür mesleki paylaşım alanlarında öğretmenlerin ya da aday öğretmenlerin alanlarıyla yakından ilgili bu önemli değişiklikten söz etmeleri, bu durumu değerlendirmeleri beklenir. Ancak, anılan öğretmen ve öğretmen adayları yaşadığı başka sorunların yoğunluğundan böylesine önemli bir değişikliğe değinmemişlerdir.

Bu çalışmada, yalnızca Türkçe öğretmenleri ile Türkçe öğretmen adaylarının sorunları incelenmiştir. Anadili öğretiminin daha etkili ve verimli olabilmesi açısından ortaöğretimde anadili öğretiminden sorumlu olan Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin de sorunlarının belirlenmesi ve çözülmesi gerekliliği bu çalışma kapsamında bir öneri olarak getirilebilir.

NOT (NOTICE)

1. "Forum", yabancı kökenli bir sözcüktür. Bu nedenle çalışma kapsamında bu sözcük için "çevrimiçi paylaşım alanı" ifadesi kullanılmıştır.

2. Bu çalışmanın bir bölümü, Başkent Üniversitesi ve Türk Dil Kurumunun işbirliğiyle 20-21 Kasım 2008 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen "I. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu"nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Adalı, O., (1991). Anadili Eğitimi. Yazma Uğraşı. ÇYDD Yayınları 3. İstanbul: Cem Yayını, ss:31-42.
2. Aksan, D., (1990). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim. Ankara: TDK Yayını, 439/1.
3. Aksan, D., (1998). Anadili. Anadilinde Çocuk Olmak, Yabancı Dilde Eğitim. İstanbul: Papirüs Yayınevi.
4. Aydın, Ö., (1999). Ortaokullarda Dilbilgisi Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüşleri. Dil Dergisi, 81, ss:23-29.
5. Ateşman, E., (2000). İnternet ve Dil Kullanımı. Akademik Bilişim 2000, Elektronik Kütüphaneler Oturumu Taslak Programı, Süleyman Demirel Üniversitesi. <http://ab.org.tr/ab2000/dokumanlar/kutup-ozet.html> (Access Date: 01.12.2009).
6. Aydın, M., (1993). Çağdaş Eğitim Denetimi. Ankara: Pegem Personel Eğitim Merkezi Yayını, No: 4.
7. Bağcı, N. ve Şimşek, S., (2000). Millî Eğitim Personeline Yönelik Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Genel Bir Bakış. Milli Eğitim Dergisi, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayını.
8. Bates, R., (2005). An Anarchy of Cultures: The Politics of Teacher Education in New Times. Asia Pacific Journal of Teacher Education, 33 (3), pp: 231-241.
9. Bilgen, S., (2006). Dil Derneği, Türkiye İnterneti'nin 13. Yıldönümü Nedeniyle 10-23 Nisan 2006 Tarihlerinde Düzenlenen İnternet Haftası 2006 etkinliklerine, ODTÜ Türkçe Topluluğu ile Birlikte 20 Nisan 2006'da ODTÜ'de Gerçekleştirilen "İnternet'in Türkçesi" başlıklı açıkoturum ve tartışma.
10. Binyazar, A., (1983). Anadili Öğretiminde Yazınsal Alanlara Açılım. Türk Dili. Ankara: TDK Yayını, Sayı: 379-380, AÜ Basımevi, ss:57-72.
11. Bülbül, S. ve Sönmez, V., (1982). Öğretmen Sorunları ve Eğilimleri Araştırması. Ankara.
12. Çotuksöken, Y., (2002). Türkçe Üzerine Denemeler ve Eleştiriler. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
13. Demirel, Ö., (2002). Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
14. Deryakulu, D. ve Olkun, S., (2006). Bilgisayar Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları: Çevrimiçi Tartışma Forumu Mesajlarına Dayalı Bir Çözümleme. 15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Muğla: Muğla Üniversitesi.
15. Dilaçar, A., (1971). Gramer Öğretiminde Metot. Türk Dili, s:116.
16. Duman, A., (2005). Öğretmen Yetiştirme ve Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi. 4. Demokratik Eğitim Kurultayı. Eğitim Hakkı, 1. Cilt. Ankara: Eğitim Sen Yayını.
17. Erdem, İ., (2007). İlköğretim II. Kademedeki Dilbilgisi Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
18. Ergenç, İ., (2001). Bilim Dili ve Anadili. Bilim ve Ütopya, Sayı: 80, ss: 12-13.

19. Ergenç, İ., (2002). Anadilinde 'Türkçe' Yapılan Eğitimin Kavram Gelişimine ve Düşünce Üretimine Etkisi. Türkçenin Dünü, Bugünü, Yarını. Uluslararası ilgi Şöleni Bildiriler. (7-8 Ocak) Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları / 2935, ss: 129-135.
20. Firengiz, M., (1993). Türkçe Öğretmenlerinin Eğitimi. İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği XI. Öğretim Toplantısı (25-26 Mayıs), ss: 123-152.
21. Göğüş, B., (1998). Beşir Göğüş'le Anadili Öğretimi Üzerine Söyleşi. Ankara Üniversitesi Tömer Dil Dergisi, Sayı: 63.
22. Gökçe, O., (2006). İçerik Analizi Kuramsal ve Pratik Bilgiler. Ankara: Siyasal Kitabevi.
23. Göktürk, A., (1989). Sözü'n Ötesi, Yazılar. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
24. İpşiroğlu, Z., (1991). Yazma Eylemi. Yazma Uğraşı. ÇYDD Yayını 3. İstanbul: Cem Yayınevi, ss:21-30.
25. Kamadan, M., (1969). Ortaöğretimde Dilbilgisi Sorunu. Türk Dili, Cilt: XX, s.216.
26. Kantemir, E., (1986). Ortaöğretimde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimine Genel Bir Bakış. Ortaöğretim Kurumlarında Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi ve Sorunları. Türk Eğitim Derneği IV. Öğretim Toplantısı. TED Öğretim Dizisi, No: 4, ss: 33-41.
27. Kara, M., (2006). İnternet Türkçesinin Çılgınlığı: 'Türkçe Dili (!) ve Diğerleri'. Akademik Araştırmalar Dergisi, Sayı: 130, ss: 157-170.
28. Kavcar, C., (1982). Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Üzerine. Milli Eğitim Dergisi, Öğretmenler Günü Özel Sayısı, Sayı: 59, ss:33-35.
29. Kavcar, C., (1986). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi. Ortaöğretim Kurumlarında Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi ve Sorunları. Türk Eğitim Derneği IV. Öğretim Toplantısı, TED Öğretim Dizisi, No: 4, ss: 223-254.
30. Kavcar, C., (2002). Türkçenin Güncel Sorunları. MEB Bilim ve Aklın Aydınlanmasında Eğitim, 27.
31. Krippendorff, K., (2004). Content Analysis. London: Sage Publications.
32. Landroit, H., (2000). L'internet Nous Tire la Langue. Article paru dans Le Ligueur. (Bu makale 18 Ocak 2007 tarihinde <http://users.skynet.be/Landroit/interlang.html> internet adresinden alınmıştır.)
33. Leach, J. B. M., (2000). Mother Tongue Teaching. Routledge International Companion to Education, Chapter 44, pp: 771-800.
34. Marshall, J., (1994). Anadili ve Yazın Öğretimi. (Çev.: C. Külebi) Ankara: Başak Yayıncılık.
35. Neuendorf, K. A., (2002). The Content Analysis Guidebook. London: Sage Publications
36. Oğuzkan, F., (1993). Türkçe Öğretmenlerinin Eğitimi. İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği XI. Öğretim Toplantısı (25-26 Mayıs), ss: 156-157.
37. Öz, M. F., (2001). Uygulamalı Türkçe Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
38. Özbay, M., (2000). İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri - Alan Araştırması. Ankara.
39. Özbay, M., (2006). Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I. Ankara: Öncü Kitap.
40. Özdemir, E., (1983). Anadili Öğretimi. Türk Dili. Ankara: TDK Yayını, Sayı: 379-380, AÜ Basımevi, ss: 18-30.
41. Özdemir, E., (1990). Anadili Öğretimimizdeki Ölü Nokta. Çağdaş Türk Dili. Cilt -III, Sayı: 30-31, ss:856-860.

42. Özdemir, E., (1998). Anadili Öğretimi. Anadilinde Çocuk Olmak, Yabancı Dilde Eğitim. İstanbul: Papirüs Yayınevi.
43. Özdemir, E., (2006). Bilgisayar Türkçesinin Toplumsal ve Kültürel Etkileri. Dil Derneği, Türkiye İnterneti'nin 13. yıldönümü nedeniyle 10-23 Nisan 2006 tarihlerinde düzenlenen İnternet Haftası 2006 etkinliklerine, ODTÜ Türkçe Topluluğu ile birlikte 20 Nisan 2006'da ODTÜ'de gerçekleştirilen "İnternet'in Türkçesi" başlıklı açkoturum ve tartışma.
44. Rotunda, R. J., Steven J. Kass, Melanie A. Sutton, David T. L., (2003). İnternet Use and Misuse. Behavior Modification, Vol. 27, No. 4, pp:484-504.
45. Saraç, H., (2004). İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Dilbilgisi Öğretimi Üzerine Bir İnceleme. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
46. Sever, S., (2002). Öğretim Dili Olarak Türkçenin Sorunları ve Öğretme - Öğrenme Sürecindeki Etkili Yaklaşımlar. Türkçenin Dünü, Bugünü, Yarını. Uluslararası Bilgi Şöleni Bildiriler, Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara.
47. Sever, S., (2004). Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme. Ankara: Anı Yayıncılık.
48. Sever, S., (2003). Türkçe Öğretiminde Yeni Yapılanma Çalışmaları. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Türkçemiz. Anaçev, Anadolu Çağdaş Eğitim Vakfı.
49. Sever, S., (2006). Türkçe Öğretiminin Çözölemeyen Sorunları. Varlık Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi, Sayı: 1189, ss:8-16.
50. Sönmez, V., (2001). Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı. Ankara: Anı Yayıncılık.
51. Tavşancıl, E. ve Aslan, A. E., (2001). Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller için İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
52. Tekin, H., (1980). Okuduğunu Anlama Gücü ile Yazılı Anlatım Becerisini Geliştirme Yönünden Okullarımızdaki Türkçe Öğretimi. Ankara: Mars Matbaası.
53. Töreci, E., (2006). İnternet Etiğinde Dilin Önemi. Dil Derneği, Türkiye İnterneti'nin 13. yıldönümü nedeniyle 10-23 Nisan 2006 tarihlerinde düzenlenen İnternet Haftası 2006 etkinliklerine, ODTÜ Türkçe Topluluğu ile birlikte 20 Nisan 2006'da ODTÜ'de gerçekleştirilen "İnternet'in Türkçesi" başlıklı açkoturum ve tartışma.
54. Uygur, N., (1996). Kültür Kuramı. İstanbul: Yapı Kredi Yayını.
55. Ünalın, Ş., (2001). Türkçe Öğretimi. Ankara: Nobel Yayıncılık.
56. Vardar, B., (1980). Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü. Ankara TDK Yayını.
57. Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi.
58. Yıldız, C., (2003). Anadili Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar ve Türkçe Öğretimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
59. Çevrimiçi 1 (2008) "Türkçe Öğretmenleri için Yeni Karar" (Bu bilgi 28.06.2008 tarihinde http://www.memurlar.net/haber/55347/#Scene_1 bilgisunar adresinden alınmıştır.)
60. Çevrimiçi 2 (2008) "Türkçe Öğretmenliğiyle İlgili Kargaşanın Nedeni..." (Bu bilgi 28.06.2008 tarihinde http://www.memurlar.net/haber/55347/#Scene_1 bilgisunar adresinden alınmıştır.)
61. Çevrimiçi 3 (2008) "Danıştay'dan Türkçe Öğretmenliği Mezunlarına Müjde" (Bu bilgi 28.06.2008 tarihinde

- http://www.memurlar.net/haber/37873/#Scene_1 bilgisayar adresinden alınmıştır.)
62. Çevrimiçi 4 (2008) "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar ile Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Çizelge" (Bu bilgi, http://www.memurlar.net/common/documents/1217/119_sayili_ttk_karari_cizelge.pdf bilgisayar adresinden alınmıştır.)
63. Çevrimiçi 5 (2008) "Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Eğitim-Öğretim Programı" (Bu bilgi, http://www20.uludag.edu.tr/~oidb/dosyalar/siralama/fened/turkdil_arka.pdf bilgisayar adresinden alınmıştır.)
64. Çevrimiçi 7 (2008) "Öğretmen Yetiştirme ve Atamaları Hakkında Sıkça Sorulan Sorular ve Cevapları" (Bu bilgi 08.06.2008 tarihinde <http://www.meb.gov.tr/bilgiedinme/SSS.html> Bilgisayar adresinden alınmıştır.)
65. XI. Milli Eğitim Şurası, 8-11 Haziran 1982 "Millî Eğitim Hizmetlerinden Öğretmen ve Eğitim Uzmanları (Durum ve Sorunları) Öğretmen ve Uzmanların Sorunları, Çözüm ve Önerileri" (Bu bilgi 02.07.2008 tarihinde http://ttkb.meb.gov.tr/secmeler/sura/11_sura.pdf bilgisayar adresinden alınmıştır.)
66. Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslar (2008) (Bu bilgi 30.06.2008 tarihinde http://ttkb.meb.gov.tr/menu/119_esaslar_kurul_karari.pdf bilgisayar adresinden alınmıştır.)
67. Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü B.08.0.PGM.0.23.01.03.-4/1580-56956 21/6/2000 Sayılı, Norm Kadro Uygulaması Konulu Genelge (2008) (Bu bilgi 30.06.2008 tarihinde http://209.85.135.104/search?q=cache:hOjCUBgaFXsJ:gov.tr/norm_kad_uy_genelgesi.doc+frans... bilgisayar adresinden alınmıştır.)
68. Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı (2008) (Bu bilgi 24.09.2008 tarihinde <http://www.yok.gov.tr/egitim/tezsizyl/tezsizyl.pdf> bilgisayar adresinden alınmıştır.)
69. Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı (2008) (Bu bilgi 28.06.2008 tarihinde http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/turkce_ogretmenligi.doc bilgisayar adresinden alınmıştır.)
70. "Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Lisans Programı" (2008) (Bu bilgi 28.06.2008 tarihinde <http://ucc.emu.edu.tr/SenateDecisions/SENATE-Turk%20Dili%20veEdebiyatıOgretmenligi> bilgisayar adresinden alınmıştır.)

Ek 1:

Çalışma kapsamında çözümlenen iletiler, "memurlar.net" ve "Öğretmenler Forumu" olmak üzere iki ayrı çevrimiçi paylaşım alanından (forumundan) alınmıştır. Paylaşım alanı başlıkları, arandığında kolaylıkla ulaşılabilmesi amacıyla özgün yazılışlarıyla verilmiştir; ancak çalışma içerisinde örnek olarak verilen iletilerde kimi dilsel düzeltmeler yapılmıştır. Aşağıda, bu paylaşım alanlarının adları, adresleri, konu başlıkları ve içerdikleri ileti sayıları verilmiştir:

memurlar.net: <http://forum.memurlar.net/search.aspx?search=T%FCrk%E7e+%F6%F0retmenleri&method=and&zone=0&d1=01.01.2006&d2=06.04.2008>

